

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSÉG'
 EN G E D E L M É V E L.

Nro. 44.

Költ Bétsben, Sz. András Havának (Nóvembernek)
 30-dik napján 1798-dik Esztendőbenn.

*A' Belgiomi támadásról; és a' Hollandiai,
 's u' Helvétziai háborgásokról.*

A' *Móza vizétől. Növ. 8-dikán:* —
 „A' Belgiomi Osztályokból érkező hírek,
 hova tovább nyúghatatlanítók kezdenek
 lenni. Mind a' két Rész, annyira mérge-
 lődik egymásra, hogy úgy szolvánn inkább
 tsak gyilkolják egymást, mint sem har-
 tzolnak. Négy napokonn által, szintén az
 eszeveszetséig való dühösködéssel vias-
 kodtak, és az Antverpiai Tsatornának mind

két partjain lévő faluk, Willwordétól fogva, Willebrouckig bé voltak terítve holt testekkel. Brűszfel és Ántverpia között még se' lehet jární, és ezen Városokból az Őrizetenn lévő Katonaság nem mér ki jönni, mivel ott is hajlandók a' Lakosok, a' fel-lázzadásra. Az Insurgensek minden Ország útakat tele hánytak fákkal, és minden halmokat úgy meg-raktak ágyúkkal, hogy sok ember' életének fel-áldozása nélkül lehetetlen őket onnét el szélesíteni. Egészsz Kempenland az Insurgensek birókábann vagyon, a' hol is ők mind Hadi mind Polgári Tanátsokat állítottak fel. Minden Respublikai Törvények és rendtartások el törlődtek ott, és ki-hirdették az Insurgensek, hogy halál az olyan Belga fejénn, a' ki Árulójává lenne önnön Hazájának; és Frantzia zászló alatt mérészelne szolgálni. Namur és Luxemburg Tartományibann is nagy az Insurgensek' száma, és még mindennap nevedik. A' Frantziák nagy Korpusokat küldöttek ezen Tartományokba is, hogy Luxemburg Várát, hol is a' Lakosok igen idegenek tőlök, bátorságba helyheztessék.

Achenből Növ. 12-dikénn: — „Az Insurgensek Luxemburgbann minduntalan szaporodnak, 's oly számmal csoportoztak már öfzfze, hogy magát a' Várát is lehet tőlök félteni. Azon Ösztálybéli Insurgen-

sek, következő értelmű Manifesztumot bocsátottak ki:

Weiswambachból Octób. 27-dikénn 1798 ban: — „Kedves Keresztyének! imé meg-hívattatok, hogy mindjárt hónap reggel 9 órakor Thommenhez közel, az Ország-útján, puskával, és egyéb fegyverrel fel-készülve jelenjete meg, hogy ellent álljatok, és hartzoljatok: az Istenért; a' Vallásért; és az egész Világ' boldogságáért: el nem kell tehát múlatni a' megnevezett helyenn; úgymint Thommennél való meg jelenést: másként fegyverrel és tüzszel fogtok meg-büntettetni. Ezen Írásnak, Komaszterenn, Neuvillénn, Viel-Salmonn; és Salmonn keresztyül, haladék nélkül öszsze kell futni az egész Waldstadtot.

(Aólírtak)

Petithier, és Burtonviller.

Brüszszelbenn kezdték vala már hinní Növ. 15 dikénn a' Belgiomi tsendességnek helyre-állíttatását: midőn ismét oly hír érkezett oda véletlenül: hogy Brabánziában fekvő Dieszt Városát meg-vették az Insurgensek, kiknek számát, 5 és hat ezer között lévőknek írták az újjabb Tudósítások. Növ. 16 dikánn meg ütköztek velek a' Republikánusok: de még nem tudatik bizonyossann, mitsoda ki-menetellel. Növ. 11, 12, 13-dik napjain is vóltak tüzes verekedések a' két Fel.között, más részeiben Belgiomnak.

Z z z

A' Luxemburgi Insurgenseknek, kik kereftel tzimerezik magokat, egy 22 eszt. dős esmeretlen Iffjú Ember a' Vézérjek, de két Tanátsosok vagynak mellette, mintegy 60 eszt. - ös emberek, kik nagy bajuzszat kötöttek fel magoknak.

(Az Ánglusok, közelebbről környékeztek mostanság Belgium és Hollandia partjait: mint annakelőtte.)

Moguntziából írták Növ. 14-dikénn, hogy a' Belgiomi támadás, már a' Trieri (Trevirumi) földre is által hatott, és sok Faluk' Lakosai fogtak is már ott fegyvert. Kolóniábann, Koblentzbenn, Bonnann 's más efféle nevezetes helyekben, szaporítják tehát Orizeteiket a' Frantziák, 's keftöztetik a' 'Strázsákat.

Hollandiának minden nevezetes Városaiból, úgymint Ámsterdamból, Hágából, Lejdából, Delfiből 's a' t. egygyezőleg írják újjabbann is, hogy nőttön nő ott a' Békételenkedők száma, a' kik magános Polgárházakba szoktak özsze-gyülekezni szorgalmatossann, 's kárhoztatják, és kárhoztattatják mindenfelé a' mostani igazgatást. Nem is múlt volna el eddig az erőszakoskodásnak ki-ütése: ha tsak az Elöljáróknak igen szoross vígyázása nem tartóztatta volna azt visszsa.

Hollandiai Brabántziának Bréda nevezetü erős Városát igen féltette a' Batáviai

Direktórium, a' Belgiomi Insurgensektől, annyival is inkább, mivel sokan értenek azokkal egygyet Hollandiai Brabántziának Lakosi közzül. Híre van, hogy Bréda az Insurgensek' kezében vagyon.

Ámbár az Iffjúságnak 's az egész Tar-
tománynak meg-nyugtatása végett, egy biz-
tató Írást botsátott is a' Helv. Direktórium
a' Törvényhozó-gyűléshez az eránt, hogy
Frantzia-Ország nem kért légyen segítő-
sereget Helvétziától: mivel azonban nints
szünete, a' fegyver-fogható Lakosok ösz-
sze-summálásának, 's fel-fegyverkeztetésé-
nek: ez ismét több Kántonokbann okozott
békételenkedő nyughatatlanságot.

Nagy Britanniai Tudósítások.

Irlandiának Nagy-Britanniával lejen-
dő egygyesítettése, tsak ugyan czélbann va-
gyon, és az Angl. Ország-gyűlés, mely, Növ.
26-dikánn, újra szándékozott el kezdeni
a' maga Üléseit, mihelyt meg-határozánd-
ja, a' jövő esztendőre meg-kívántató kö-
zönséges költségeket, 's azoknak fundu-
sát: mindjárt az említett egygyesítettésről
fog tanátskozni, melynek Plánumát, mind
a' két Ország' részéről ki-nevezendő Biz-
tosok fogják ki-tsinálni. — Wiklow nevű
Grófságábann Irlandiának, még se' lehet
feles számú óltalom nélkül bátorságossánn
útazni. Más pártos részekben is történ-

nek még éjtszakánként gyilkosságok 's más erőszakoskodások. A' Katonaságot is megtámadják a' zenebonások, ha látják hogy kevés számmal vagyon az. Hármann a' Worcesteri Polgár-katonaságból, kegyetlen módra ölettettek meg.

Londonból Növ. 9 dikénn: — „Irlandiának Killálai partjánál, ismét Ánglus fogságba estek két Fr. Fregátok, mellyek kétség kívül a' Dünkircheni Hajósseregosztályhoz tartoztak. Ha a' Breszti 's Dünkircheni Hajósseregosztályok, nem különben a' közelebb el nyert két Hollandus Fregátok, és a' Rochefort alól indúlt 4 Fr. Fregátok, egygyütt érkezhettek volna, a' Fr. Direktórium' kívánsága szerént, Irlandia' partjaihoz: úgy, mintegy 8 ezer Embert szállíthattak volna ki egyszeribenn a' szárazra: de részszerént a' szélvezek, részszerént az Ánglus hajók' szemessége, sikereslenné tették ezen szándékot.

„Az említett két Holl. Fregátokonn, mellyeket maga az egy Sirius nevű Ángl. Fregát nyert el, egynehány láda kész pénz is vólt: még több pedig, a' Breszti Hajóssvadronból el nyertt Fr. hajókon, mellyek már most, mind az Ángliai Kikötőhelyekben vagynak.“

Nelson, hová ment légyen Nápolyból, még eddig bizonyossann nem tudódot: henem már most írják Szicziából,

hogy négy lineai hajókkal 's öt Fregátokkal, maga is, a' Máltát szemmel tartó Anglus és Portugallus hajókhoz indúlt, 's ott találván azon Angl. szállító-hajókat, melyek Gibráltártól szárazra való Katonaságot vittek Máltához; leg ottan ki-szállította azt a' Szigetbe, 's a' Lakosok' számára is adatott fegyvert, muníziót és egyéb készületeket, hogy annál foganatosabbann lehessenn ostromlani Valettát; melynek egyfzersmind a' tenger felől lejendő szoross szemmel tartása eránt is tett rendeléseket. Mind ezek meg-lévén, Gibráltár felé vevé útját.

Konstántzinápolyból Oct. 25-dikénn: „Bizonyos, hogy a' Frantziáknak még egy kis Hajósseregek áll Égyiptomnak Alexandriai Kikötőhelyében, de a' leg nagyobb hajójokonn nints több 62 ágyúnál, a' többinn pedig: 55; 40; 's 36. Ez a' Seregetske bé van az Anglus hajóktól kerítve Hood vezérlése alatt, kinek egy 78, 's két 74 ágyús lineai hajói, és több Fregátjai vannak. Már három kisebb Frantzia hajókat fogott is el, mellyek, részfzerént (a' Nílus' egygyik ágának a' tengerbe való szakadásánál fekvő) Damiette Városához közel állottak, egy pedig (a' Frantzia Országban fekvő) Tulon Várossa alól jött arra a' tájra. — A' fényes Porta (Siriábann fekvő) Damaskus Várossának Catar nevű Basáját rendelte Seraskiernak (Fő-Hadi-

Vezérnek), a' még most is Égyiptomban tartózkodó Bonaparte' Serege ellen. Azt halljuk, hogy nagy Sereg gyült öfzsze Si-riábann, 's September' vége felé már meg is indúlt Alsó Égyiptom felé. Az itt egy- egyesült Rufzszus és Török Hajóssereg már régetsken el indúlt; és két Orosz Fregát, hat Török hajókkal, 's tíz ágyúzó tsóna- kokkal külön válván a' nagy Seregtől, Ale- xándria Várossa felé vette útját, hogy ott Hood Ánglus Seregével öfzsze kaptsolhas- sa magát. Az itt múlató Orosz Követ még mind ez ideig, hetenként háromszor megy tanátskozni a' Török Miniszterekhez.

Helvétziai Tudósítások.

A' Fr. Respublikával kötött frigynek következősei már Helvétziára nézve ezek: 1.) Hogy a' Helv. Direktórium, viszfza szállíttathatja a' frantzia földről, Helvétziába, az onnét el rablott ágyúkat. 2.) Hogy Ba- síleábann 's más Városaibann is Helvétziá- nak, számos Fr. Kalmárok állítottak fel börtököt, mellyekbenn a' magok portékái- kat, igen óltsónn árúlják, a' Helvétus Kal- mároknak nagy romlására.

A' Törvényhozó-gyűlés, minden Tzé- hek- 's egyéb efféle Társaságok-béli köte- leztetést el töröltt Helvétziábann; tsupánn az oly élet nemét folytató Személlyeket, hagyván meg továbbra is az eddig való Politzáji-törvények alatt, kiknek különö-

sebb bé-folyások vagyon, a' Polgárok' egészségére, bátorságára, 's tulajdonosi-jussára, minéműek: a' Mészárosok, Kenyér-sütők, Patikáriusok 's a' t.

A' Helvétziai földönn lévő Fr. Sereg között, következő értelmű Hirdetményt tétetett közönségesse Gen. Schauenburg, Oct. 26-dikánn: „A' Fő Generális, jelenti a' Fr. Seregnek, hogy a' Graubündteni Respublikába, egy Aufztriai Seregosztály ment bé: de ez a' bé menétel, meg nem háborítja, a' Fr. Respublika, és Aufztria között helyre állott békességet.“

Azokat a' Graubündtenieket, kik a' mostani környülállásokhoz képest, Helvétziának egyéb részeibe vették által magokat, roszszúl fogadták az oda való Lakosok, kik eránt panaszt tévénn a' Direktórium a' Törvényhozó-Tanátsnak: ez azt végezte: hogy a' Kiköltözött Graubündtenieket bé kell fogadni Helvétus Polgárok-nak, és segíteni is kell őket: a' vélek barátságtalanul bántt Helvétusokat ellenbenn meg kell büntetni. Egyszersmind reá bízta a' Direktóriumra, hogy a' meg-árestálva lévő Graubündteniekért vesse közbe magát, a' Helv. Respublika' nevébenn.

Béts.

Ő Felsége méltóztatott Mélt. Gróf Kolonits László Urat, Csász. Kir. Kamarássá

(Arany - Kúltossá) nevezni, melyre nézve tegnap le is tette már a' hitet.

A' Belvedérbenn készített szállásba, a' múltt Hétfõnn érkezett Neustadtból Ausztriai Lombárdiának Néhai Kormányozója Ferdinánd Fõhertzeg, 's más nap az Udvarbann egygyütt ebédelt Ö Felségekkel. Még a' több Famíliája Ö Fõhertzegségének, Neustadtban vagyon.

Kedves Felesége is itt vagyon Ferdinánd Fõhertzegnek, és mind ketten megjelentek Ö Felségekkel egygyütt estvére Teatrombann, 's a' Publikumtól tapsolással fogadtattak. Vatsoránn, Néhai Fõ Udvar - Mesterénél Gróf Hardeknél vólt az nap, a' Fõhertzeg.

Császár Ö Felsége Testvérhúga Amália Fõhertzegasszony, ki most tizennyóltz esztendõs, oly terhes betegségbe esett, hogy õnnön kívánságára, a' múltt Vasárnap ki szolgáltatódtak Ö Kir. Fõhertzegségének a' Sz. Sakramentomok, Ö Felségeknek, 's a' Fõhertzegeknek jelenlétében: de azólta sokkal jobban érzi magát a' Fõhertzegasszony.

Örizetre jõ ide, az el menendõ Lovas Regiment' helyébe, az úgy nevezett hatodik Vasas Regiment, a' mely, Vitézi érdemeikrõl esmeretes Kiköltözött Fr. Lovas Katonákból is áll; 's jobbára a' Royal Allemand nevet viselt Reg. béliekbõl,

kik a' fr. hadbann több rendbéli hasznos szolgálatokat tettek részünkről.

A' Mádriti Ministériumban némely változások fognak, mint látszik, történni. A' Tengeri dolgokra ügyelő Ministerségben Langara Urat, Valdes Úr váltja fel.

Elegyes Tudósítások.

Rastadtban a' Német Deputátzió, Növ. 19-dik napjára készítette el a' Fr. Követ-ség' utolsó Írására való válaszfát, melyben, szép hathatóságú előadással jelentette, hogy meg marad a' maga előbbeni nyilatkoztatása mellett.

A' Frantzia Kalmárok jószágaik, melyek, a' Török Birodalomban konfiskáltattak, kilentzvenn millió tallerra betsül-tetnek.

A' Tseh Országi Kommendáns Feldmarsall Báró *Bender* meg halálozott Prágában, Növ. 20 dikán, életének 86-dik, katonai szolgálatjának pedig 65-dik eszten-dejében.

Északi Ámerikából siralmassan panaszolják, hogy az ottani Respublika Városai-ban, úgymint Filadelfiában, Neyorkban, Bosztonban, szörnyen uralkodik a' pestises sárga hideglelés; sőt a' Váro-

sokból ki-hatott azoknak környékeire is. Filadelfiában nevezetessé minden közönséges épületek zárva tartattak; sőt a' magános épületek' soraiban is tizenöt közül csak egy volt nyitva. Naponként kihaltak 60 's 70 Személyek is. Hogy ritkúljon 's tisztúljon a' levegőég: oly rendelkezések tevődtek e' végre, hogy szakadatlanul, nagy rakás tüzek égjenek az útszéken: de csak a' jó télhez volt telyes reménység, hogy az veheti egészszenn eleit a' gonolznak.

Summás Le-írása Nemes Beregh Vármegyének:

Küldjük T. N. Beregh Vármegye' mappáját, mellyet Bosky Antal, ugyan azon Vármegye' Erdemes Geometrája által delineált nagyobb mappa után készítettünk. A' mappának első tekintetéből is ki tetszik, hogy ezen Nemes Vármegyének felső része nagy hegyekből 's dombokból, az alsó része pedig térségből áll. A' hegyek az úgy nevezett Kárpát-hegyeihez tartoznak, 's ezek közt a' Polonina havasok (az első Járásban) oly igen magasak, hogy kételkedni lehet felöle, ha a' Tátra hegyek (Késmárk mellett Szepes Vármegyében) felül haladják e' ezeket magosságokra nézve? Három óra alatt lóháton fel érhet az ember a' tetejére, 's el telik gyönyörűséggel, midőn arról meglátja el láthatja a' ter-

Érésznek kies, és álmélkodásra méltó nagy munkáit. Még oda fel is bővséggel vannak a' források, és a' patakok; a' legelők pedig oly kövérek 's oly mezszre terjedők, hogy Május-tól fogva September' végéig, húsz ezer jűh, és három ezer nagy szarvas-marha jól el élhet rajta; de, ha a' Pásztorok nem szemesek: a' farkasok, kivált pedig a' medvék kárt szoktak okozni a' nyájakbann, és gujákban. A' szörnyű szélveszekenn kívül, igen sűrű köd is támad gyakorta ezekenn a' bértzekenn, úgy hogy e' miatt nem kevés bajjal lehet ki találni közzülök. Nagyobb folyó-vízei: a' Tisza, mely, Száthmár és Szabolts Vármegyéktől választja ezen Vármegyét; az utánn a' Latortza, mely, Lengyel Ország (Galitzia) határán veszi eredetét, és sok tsavargással tévén útját, a' magos közfiklák közt kellemetes zúgású vízomlásokat tsinál, kivált Pudpolótz tájjánn, két kis mértföldnyire a' Lengyel Országi szélektől. Van a' lapos részében egy Szernye nevezetű nagy motsár is. Mind a' hegyeket, mind a' térséget is nagy rengeteg erdők foglalják, mellyek, többnyire igen vastag tölgyfákból állanak. Vannak benne felette magos fenyő-fákból álló erdők is; kivált a' Vármegyének hegyesebb részeiben. Méltó a' megjegyzésre, hogy itt a' leg nagyobb erdőkben is, igen sok barázdákat lát az ember, mellyekre nézve tsak nem közönségessenn úgy vélekednek, hogy hajdan sokkal több Nép lakta ezt a' Vármegyét, mivel azokonn a' helyekenn is szántottak vetettek. Mások ezt annak a' káros szokásnak tulajdonítják, hogy t. i. a' Köznép, az erdőket darabonként ki írtja, 's

a' ki-írtott földet egynehány ezrtendeig szántja veti, 's meg abba hágyja, a' hol azután idővel ismét erdő szokott nőni. — Az 1785-dik ezrtendöbenn tartott Conscriptió szerént; 68.376 lélek lakta ezt a' Vármegyét, 's ugyan akkor 6 Mezöváros, 258 falu, és 2 puszta volt benne. A' Vármegyének nagyobb részét Oroszok (Rutheni) lakják; de laknak benne sok Magyarok is, és egynehány Helységben laknak Svábok is. Az Orosz Katholikusok a' Munkátsi; a' Magyar Katholikusok az Egri Megyéhez; a' Reformátusok pedig a' Debretzeni Szuperintendentziához tartoznak. Ezen Nemes Vármegyének örökös Fő Ispányságával, VI dik Károly Császár és Király, a' Gróf Schönborn Familiát tisztelte meg, 's ugyan ezen Familia birja Májorátus szerént, a' Munkátsi, és a' Szent Miklósi két nagy Dominiumokat; mellyek, két harmad részét tézik ezen Nemes Vármegyének. A' több részeit pedig bírják: Gróf Károlyi, a' Lónyai 's más törzsköcs Nemes Familiák. A' Vármegye négy Járásokra (Processusokra) van felosztva. A' Fel-Vidéket (a' III dik Járást) Krajnyának is hívják; az I-ső Járásnak Lengyel Ország felé eső részét pedig Verchovinának. Az Országnak ezen szegelete, egy az áldottabb Vármegyéi közzül a' Hazának. Mert a' természetnek egyéb adományinn kívül, találtaik benne arany is, Bereghászf és K. Musaj között a' IV-dik Járásbann, a' hol van az úgy nevezett auri lotura (arany-mosás). Ugyan ott van a' Kréta bánya is. Találtaik ott Portzellánnak való föld, és a' Bereghászfai hártárbann készülnek a' jó malom kövek is. Van Drágabartfaivánál, és Maszarfaivánál (a' III-

dik Járásbann) két só-kút, de azok mint a' Királyhoz tartozó jószágok, még most őrizet alatt vagynak. Négy Vasbánya is van benne, úgymint a' Munkátsi határbann, Kustyánfalvánál, nem meszse Munkátshoz a' III dik Járásbann; Alsó-Viznitzénél, és Csabinán felül az I-ső Járásbann. Vas olvasztó Kementze, és Vashámor van Selesztón felül, Sz. Miklós mellet és Gevénsfalvánál, az I-ső Járásbann. Jó savanyú vize van, Holubina, Szolyva, Nelipina, 's Szufzkó határainn az I-ső Jár. Találtatik Timsó is sok helyekenn.

Leg jobb bor terem Bereghszászonn, a' hol jó aszfűszöllő borokat is tsinálóak; az után Musajonn; és Munkátson. Az erdőknek sokféle hasznát veszik. Mindenek felett való az, hogy nem régen el kezdék már Gróf Schönborn erdejibenn a' nagy tölgyfákat tengeri hajókra alkalmas deszkákká készíteni, 's úgy hordják szekerekenn Ungvár, Zemplén, és Sáros Vármegyékenn keresztül Lengyel Ország' széléig, a' hol t. i. a' Poprágy vize, Sáros Vármegye' szegeleténél, Galitziába foly. Ott a' Poprágyon le viszik egész a' Visztula (Weichsel) folyó vizéig, ezen pedig egész Dántzig Városáig, a' hol a' Visztula a' Bálticum tengerbe szakad. Vannak ezekben az erdőkben egyéb épületre való fák is. Van benne elég tölgy és bikfa-makk, azért sok sertést hajtának oda makkra. A' Lakosok szekereket, kerekeket, abrantsokat, dézsákat, tekenőket, fa-tányérokat, kanalakat 's a' t. készítenek, 's többnyire Debretzenbe hordják el adni. A' fenyőfákból talpokat, (szálokat) készítenek, 's azokonn hord.

ják le a' Tifzánn, Tokajba, 's tovább is, a' szomszéd Vármegyéből (Máramarosból) jövő kö-sókat. Bőségbenn lévén a' gyümölts-fák, szekerekenn ki hordják a' sok almát, szilvát, diót, 's többnyire életért el tserélik. Ugyan az élet' kedvéért le szoktak minden nyáronn menni Szabolts Vármegyébe, kivált a' Vármegyének hegyes részeibenn lakó szegények, 's oda le az aratás és nyomtatás által magoknak télire valót keresnek. Sokann szekerezés által keresik élelmeket, hordván Lengyel Országba a' jó tsinált útonn borokat, életet, itt készült vas-eszközöket, hamuzsirt 's a' t. Készítődnek pedig itten mind vert, mind öntött vas-eszközök: minémüek: a' szántó vasok, szegek, sing-vasak, vaskementzék, mozsarak, üstök, ágyú-golyóbisok 's a' t. Hamuzsír főzettelik Dunkófalvann és Bisztránn, az I ső Járásbann. Van egy Papiros-malom is, és egy sokat ígérő Pofztó-fábrica Podheringenn, nem meszfe Munkáts Várossához. Ugyan ehez, és Oroszvéig faluhoz közel esik a' Csernek hegyén fekvő Klastromjok a' Basilitáknak, (Orosz-Barátoknak) mely ki talált maradni a' Mappából. A' Munkátsi Vár, Munkáts Várossának szomszédságábann fekszik egy magános hegyen, a' hol az Ország ellen vétett rabok tartatnak. Vannak ebben a' Vármegyébenn, méh-tartásra való sok alkalmas helyek is; hanem mivel a' Lakosok még eddig szokásba nem vették az azokkal való jó bánás módját, sőt inkább a' méz ki-vételekor a' méheket megszokták fojtani: nagy hasznót nem vehetnek ezen ártatlan, 's a' fáradságot, bővön megjutalmazó mezei gazdaságból.